

Janko Moder

NAMESTO ŽUPANČIČA

(Poročilo pri Okrogli mizi
ob stodvajsetletnici rojstva
Otona Župančiča 28. maja 1998)

Diktat sto vrstic¹ je za Župančiča – zaradi pomembnosti – in za Modra – zaradi gostobesednosti – še v demokraciji, ko imaš le nekaj svobode, okružen, zato zgolj nekaj podatkov v brzozjavno leksikonskem slogu, in sicer samo o tem, kako me je doletelo, da sem namesto Župančiča jezikovno pregledoval njegove prevode Williama Shakespearja za knjižne izdaje in deloma tudi za gledališče.

Čeprav Oton Župančič med Slovenci še malo ni bil prvi prevajalec Williama Shakespearja, je bil vendarle v prvi polovici dvajsetega stoletja tako rekoč edini, nedotakljiv in po svoje neprekosljiv.² Na prelomu stoletij se je sicer močno uveljavil tudi Ivan Cankar, vendar žal ni prevajal iz izvornika.

Bibliografija Župančičevih prevodov nasploh³ se začinja z letnico 1900, že leta 1903 pa je bil v ljubljanski Drami odigran prvi njegov Shakespeare, *Sen kresne noči*, in za njim so se zvrstili še tile: 1904 v knjigi *Julij Cezar*, 1905 v knjigi *Beneški trgovec*, 1912 v Drami *Komedija zmešnjav*, 1921 v knjigi *Macbeth*, 1923 v Drami *Othello*, 1923 v Drami *Kar hočete*, 1925 v Drami *Zimska pravljica*, 1927 v Drami *Mnogo hrupa za nič* in *Ukročena trgovlavlka*, 1928 v Drami Prolog k tragediji *Romeo in Julija*, 1930 v Drami *Vihar*, 1931 v knjigi M. Baringa *Daphne Adeane* sonet *Od tebe me ločila je pomlad*, 1933 v Drami *Hamlet*, 1936 v Drami *Kralj Lear* (pregledani Funtkov prevod), 1940 v Drami *Romeo in Julija*, 1946 v knjigi *Koriolan*, 1954 v knjigi *Kakor vam drago ...*

Ampak ta knjiga je izšla že po Župančičevi smrti in sodi pravzaprav k mojemu današnjemu poročilu, zato o nji pozneje.

¹ Pismo Cirila Zlobca z dne 4. maja 1998 sodelavcem pri Okrogli mizi.

² Primerjaj predvsem razpravo Dušana Moravca *Shakespeare pri Slovencih* v raznih različicah, na primer: Slovenska matica, Ljubljana 1965, ali v: William Shakespeare, *Zbrana dela*, Državna založba Slovenije, Ljubljana 1973, ali v: William Shakespeare, *Zbrane gledališke igre*, Mladinska knjiga 1978; pa tudi Janko Moder, *Štirje štajerski prevajalci Shakespearja*, v: *Iz zgodovine prevajanja na Slovenskem*, Zbornik Društva slovenskih književnih prevajalcev, Ljubljana 1982.

³ Primerjaj na primer: Joža Mahnič, *Opombe v: Oton Župančič, Zbrano delo*, Šesta knjiga, Državna založba Slovenije, Ljubljana 1972, stran 282; Janko Moder, *Bibliografija prevodov Otona Župančiča*, v: *Oton Župančič v prevodih*, Zbornik Društva slovenskih književnih prevajalcev, Lipa, Koper 1980.

Z Otonom Župančičem sem se seznanil že pred vojno, pozneje, ko sem bil nekaj časa dramaturg v Drami, pa sva se pogovarjala tudi o njegovih preteklih in prihodnjih prevodih Shakespearja. Vprašal sem ga, še vem, zakaj so ostali neprevedeni kralji pa *Zob za zob*, kakor smo takrat prevajali *Measure for Measure*, in *The Merry Wives of Windsor*. *Windsorčanke* je odločno zavrnil, pa tudi kralje, češ da za nekatera besedila nima pravega veselja, zato se mu tudi ni dalo znova prevajati *Kralja Leara* in je pustil kar Funtka.

Ko sva nekoč, kmalu po vojni, z dr. Bratkom Kreftom, tedanjim dramaturgom, sedela v Drami pri eni od glavnih vaj, me je povabil, naj za Cesarjev jubilej prevedem *Vesele Windsorčanke*. Vabila sem bil seveda vesel, vendar sem samo nemo z glavo pokazal proti upravnikovi loži, kjer je sedel Oton Župančič, sicer že siv in bolehen, za Shakespearja pa še zmeraj povsem nedotakljiva avtoriteta. Dr. Bratko Kreft mi je rekel, da me vabi tudi v Župančičevem imenu, in če ne verjamem, ga lahko vprašava. Nemudoma sva stopila k njemu. Tedaj mi je znova vpricho Krefta zagotovil, da se *Windsorčank* sam ne misli lotiti in naj jih mirne duše jaz prevedem, da to sploh ne bo poseganje v njegovo razmerje s Shakespearjem.

Lotil sem se prevoda, vendar se je zadeva s Cesarjevim jubilejem zasukala drugače, zato *Windsorčank* sploh nisem oddal.

Ampak misel na Shakespearja mi ni dala miru in tako sem nekoč – že po Župančičevi smrti – stopil k Slavku Janu, tedaj ravnatelju Drame, in mu predlagal prevod *Riharda Tretjega*. Najprej je bil kar navdušen, vendar je kot ravnatelj, kot režiser in kot igralec v trenutku pomislil tudi na zadrego, ki utegne nastati ob razdeljevanju vlog. Odkrito mi je pojasnil, da so v tedanjem ansamblu vsaj trije enakovredni kandidati za naslovno vlogo in da bi mu bilo hudo, če bi se ji moral sam kot ravnatelj altruistično odreči. Z mojim prevodom *Riharda Tretjega* torej ni bilo nič.

Približno ob istem času pa sem doživel še drugo razočaranje. K meni je prišel Herbert Grün in mi rekel, da je iz pogovora z Bratkom Kreftom zvedel, da imam prevedene *Windsorčanke*, da pa jih je tudi sam prevedel in jih – naj mu ne zamerim – že pripravlja v Prešernovem gledališču v Kranju. Malo sva brkljala po obeh prevodih in ugotavljala razlike in podobnosti ter se razšla kot prijatelja.

Iz bibliografij in iz opomb v Župančičevem Zbranem delu je razvidno, da je Župančič Shakespearja ne samo prevajal, temveč se s svojimi prevodi tudi kar naprej ukvarjal in jih izpopolnjeval, deloma seveda tudi zato, ker je imel dostikrat pred očmi predvsem uprizoritev, se pravi govorljivost in nazornost besedila, kdaj drugič pa zlasti knjižno izdajo, se pravi zvestobo izvirniku.

Kdor se želi podrobneje o teh razlikah poučiti, ima na pretek vseh vrst gradiva, tako da bi se mu pri pregledovanju gotovo lahko utrnila celo misel, kakor da je tudi Župančič sam s spreminjanjem svojih prevodov Shakespear-

ja želel dokazati splošno precejkrat ponavljano opažanje, da so prevodi med najbolj nestanovitnimi literarnimi besedili, pa čeprav imajo za bazo utrjeno izhodišče, kakor ga izvirniki tako rekoč nimajo, in da najprej zastarajo ali da so – z drugimi besedami – za kritično (na primer) soprevajalčevo oko in branje najmanj primerni.

To je pokazala med drugim tudi Moravčeva raziskovalna in povzemalna razprava *Shakespeare pri Slovencih*, z vsemi vzporednimi študijami in članki drugih avtorjev, in to kaže praksa, saj je – da naštejemo samo nekaj pomembnejših členov v tej nedokončani verigi – Dragotin Šaupperl rodil Ivana Cankarja, Ivan Cankar rodil Otona Župančiča, Oton Župančič rodil Mateja Bora, Matej Bor rodil Milana Jesiha in bo Milan Jesih rodil ...

Pa tudi znotraj te verige vsakteri od členov sam sproti s svojim delom podpira tezo o kratkotrajnosti prevodov. Predvsem seveda Župančič. O njegovem spreminjanju in dopolnjevanju lastnih prevodov najzgovorneje pričajo med drugim ohranjeni rokopisi, pa tudi posamezne objave, naj bodo v gledaliških tipkopisih ali v knjižnih izdajah.

Tudi če preskočim začetno Župančičevo zadrego, ko se je v prvih prevodih v marsičem še kar preveč opiral na bergle nemškega prevoda, je treba povedati, da je tudi iz poznejših izdaj njegovih prevodov čutiti kritični odnos do lastnega dela.

Ker sem se s tem tudi sam malo več ukvarjal, med drugim sem na primer pripravljal slovar Shakespeare-Župančič, lahko povzamem, da se Župančičeve spremembe lastnih starejših prevodov gibljejo predvsem v treh smereh: 1. iskanje kongenialnejšega izraza za izvirnik, 2. spremljanje objektivnega razvoja slovenščine, 3. opuščanje nekaterih osebnih jezikovnih posebnosti.

Poučna in v marsičem prava paša v tem pogledu sta na primer dva zvezka Shakespearejevega Izbranega dela⁴ iz let 1947 in 1948, pri katerih je sodeloval še sam prevajalec. V prvem zvezku so izšli prevodi: *Sen kresne noči*, *Komedija zmešnjav* in *Romeo in Julija*, torej prevodi iz zelo različnih prevajalčevih obdobij, v drugem pa: *Beneški trgovec*, *Kar hočete* in *Julij Cezar* s pretežno starejšimi prevodi. Zanimivo je, da je pripombe v drugem zvezku za *Beneškega trgovca* in *Kar hočete* lahko podpisal še Oton Župančič sam, za *Julija Cezarja* pa že Francè Koblar, kar priča o Župančičevem pešanju in poslavljanju in dokončnem slovesu 11. junija 1949.

To je tudi eden od vzrokov, zakaj se Shakespearejevo *Izbrano delo* v prevodu Otona Župančiča pri Državni založbi ni nadaljevalo, čeprav je treba kot

⁴ Shakespeare, *Izbrano delo*, I. knjiga, Državna založba Slovenije, Ljubljana 1947; Shakespeare, *Izbrano delo*, II. knjiga, Državna založba Slovenije, Ljubljana 1948.

neposredno nadaljevanje, kakor vem po spominu, vzeti tudi še izdajo iz leta 1963, v kateri so izšli *Hamlet*, *Macbeth* in *Othello*⁵, sicer v drugačni zbirki.

Res je seveda, da je na Shakespearja v Župančičevih prevodih ves čas resno mislila tudi Slovenska matica, saj je v njeni *Vežani* besedi že med vojno (1942) izšel *Vihar*, takoj po vojni (1946) pa *Koriolan* s spremno besedo Franceta Koblarja, in kjer naj bi izšel tudi *Kakor vam drago*.

Tudi prevod komedije *Kakor vam drago* je namreč Oton Župančič, kakor poroča dr. Francè Koblar, »izročil Slovenski matici v februarju 1943; zaradi kulturnega molka takrat ni bilo mogoče misliti na natis, pozneje zasnovana enotna izdaja Shakespearovih del pri Državni založbi Slovenije pa je delo odmaknila iz Matičnega književnega načrta«⁶. Dr. Francè Koblar v isti knjigi na isti strani med drugim piše tudi tole: »Prvotni prevod je Župančič napravil za Slovensko narodno gledališče v Ljubljani že poleti 1929; za uprizoritev pripravljeni prepisi pričajo, da je pesnik mimogrede marsikaj popravil, zato so ostale v njem tudi razne inačice, pri katerih se še ni odločil, katero bo ohranil. Ker je bil prevod namenjen za uprizoritev in ni bilo gotovo, ali je celoten ali skrajšan, je odbor Slovenske Matice naprosil prof. Janka Modra, da besedilo pregleda in ga dopolni, če bi bilo dopolnitve potrebno. Primerjava po izdaji ... je dognala, da je prevod celoten; dostaviti je bilo treba le štiri verze, nekaj stavkov v prozi, nekatere manjkajoče besede in precej režijskih opazk v oklepajih. ... Tako je prevod v celoti delo O. Župančiča. Inačice, ki so ostale neporabljene, in svobodni odmiki od originala, kjer se vidi, kako je pesnik prevajal tu in tam zgolj po smislu, tu in tam pa domiselno našel izvirno domačo podobo, so navedeni v opombah.«

Nalašč sem te podatke navedel v celoti kot v knjigi zapisani dokument, tu pa naj mi bo dovoljeno dodati še nekaj besed po spominu.

Ker sem bil tisti čas po vojni precej blizu Shakespearju, se mi ni zdelo nič čudnega, da me je nekoč Fran Albreht, Župančičev svak, vprašal, ali bi bil pripravljen namesto Otona malo poskrbeti za njegov prevod *Kakor vam drago*, ki ga pripravlja Slovenska matica. Obljubil sem mu, da bom to z veseljem storil, če bo le tudi založba za to, da pa se moramo konkretneje dominiti.

Domenili smo se, da opravim primerjavo z izvirnikom in prevod, če bo treba, dopolnim, posebej pa ga uskladim tudi s Slovenskim pravopisom, in sicer ne le grafično, korektorsko, temveč tudi lektorsko v duhu Župančičevih zadnjih pregledov drugih prevodov.

⁵ William Shakespeare, *Hamlet*, *Macbeth*, *Othello*, prevedel Oton Župančič, izdajo pripravil Janko Moder, Svetovni klasiki, založila Državna založba Slovenije, Ljubljana 1963.

⁶ William Shakespeare, *Kakor vam drago*, poslovenil Oton Župančič, spremne besede in opazke napisal dr. Francè Koblar, Slovenska matica, Ljubljana 1954, stran 144.

V tem smislu sem natanko pregledal vse zadnje izdaje njegovih prevodov Shakespearja, kar jih je še sam posodabljal v skladu z objektivnim razvojem slovenščine, hkrati pa tudi kar največ opuščal besede in zveze, kakršne so bile v njegovih starejših prevodih kar pogoste in še zanimive, v novejšem času pa na splošno moteče, za bralca Nebelokranjca celo brez potrebe sposojene iz hrvaščine in srbsščine.

Tako sem potem z izvornikom pregledal tudi *Kakor vam drago*, ga dopolnil, uskladil s pravopisom (tudi kot član Pravopisne komisije) in pripravil opombe. Te je potem Francè Koblar prečesal in po svoje izoblikoval.

Župančičevim dedičem je bilo moje sodelovanje všeč in so se dogovorili z Avtorsko agencijo, naj tudi vsak nadaljnji Župančičev uporabljeni prevod pregledam in ga namesto Župančiča po njegovo dopolnim in posodobim.

Tega dela je bilo kar precej, vendar naj se malo podrobneje ustavim najprej še pri *Hamletu*, igranem v Župančičevem prevodu prvič leta 1933 in istega leta tudi izdanem, za izdajo v Kondorju⁷ leta 1956 pa naj bi ga jezikovno pregledal jaz. Ko sem ga pripravljaj, sem se kar pošteno potrudil, v dogovoru z dr. Bratkom Kreftom in po njegovem nasvetu pregledoval tudi gledališke tipkane prepise, kamor so igralci in režiserji vnašali še Župančičeve zadnje spremembe, in pri igralcih iskal podatke, kako so tedaj govorili posamezne odlomke, in podobno.

V Kondorjevi izdaji je o moji jezikovni redakciji rečeno, da sem »popravil nekaj očitnih tiskarskih napak in pripisal nekaj manjkajočih režijskih opomb, upošteval pa tudi popravke in dopolnitve, ki jih je deloma vpisal že sam Župančič v svoj tiskani izvod ali pa so jih vpisali ob študiju v gledališču pod Župančičevim vodstvom. Razen smiselnih popravkov sodijo sem predvsem hrvatizmi, ki jih je Župančič rad nadomeščal z bolj domačimi izrazi (poset = obisk, šeta = hodi, podanik = podložnik, smatraj = imej, nego = kakor, posel = opravek, osveta = maščevanje, smotre = cilje ipd. ... pustil pa vse posebnosti v pisavi, kjer jih terjata ritem ali rima«.

O izdaji je med drugimi poročala tudi Alenka Glazer⁸ in se upravičeno spotaknila ob to, da ni »razvidno, kaj je izpremenil že« Župančič, kaj šele Moder, si zastavila »vprašanje, ali je prav, da se besedilo takega prevajalca, kakor je Župančič, pravopisnim zahtevam na ljubo bistveno spreminja«, in dokončno pribila: »Če bi mogel še on sam odločati o prevodu, bi po vsej verjetnosti ne odobril vseh izprememb. Če pa se je že kaj izpreminjalo, bi ozir do pesnikovega dela pač zahteval, da se vsaka nepesnikova izprememba točno označi: Župančičevih verzov ni mogoče korigirati samovoljno.«

Taka kritika je bila načelno sicer upravičena, saj res nisem za vsako spre-

⁷ William Shakespeare, *Hamlet*, prevedel Oton Župančič, Mladinska knjiga, Ljubljana 1956.

⁸ Alenka Glazer, *Knjižnica Kondor*, Nova Obzorja 10—11, Maribor 1957, stran 698.

membo posebej navedel, katera je moja, katera še Župančičeva, čeprav vem, da sem svojo nalogo jemal zelo tenkovedno in trikrat premislil, preden sem zgolj iz svojega zapisal kakšno posodobitev. Vendar me je pri tem vodila tudi misel na toliko in toliko istih in podobnih sprememb, ki jih je opravil Župančič sam v drugih igrah, in sicer kot tenkočuten spremljevalec jezika in v bistvu sam ne le lektor, temveč – če pomislim samo na pravdo o slovenskem elu – pralektor in višji lektor, zgledni varuh knjižne slovenščine.

Kakšna je torej – sem se ob tej kritiki spraševal takrat in tudi še pozneje in se pravzaprav sprašujem še danes – kakšna je, pravim, usoda del, katerih avtorji so umrli, dela pa še živijo in jih založbe želijo izdati ali gledališča igrati, pa jih ni mogoče izdati ali igrati jezikovno povsem neprilagojeno? In kakšna je vloga lektorjev, naj bo v tisku ali v gledališču? Kako je njihovo delo vključeno v avtorskopravno varstvo? Vem, da so pri tem težave še celo pri izrazito znanstvenih, ne zgolj za splošno uporabo pripravljenih izdajah, na primer Prešerna, pri Ocvirk-Bernikovih klasikih. Ampak, kako jih reševati na primer pri Cankarju, kadar naj bi bil še naš sodobnik, ne že potisnjen v zgodovino, kako pri Župančiču?

Na ta vprašanja ne takrat ne pozneje nisem dobil splošno zadovoljivih odgovorov, zato jih tu ponavljam, še posebej, ker niti ne vem, kako je lektorsko delo vključeno v novi zakon o avtorskih pravicah.

Življenje namreč teče naprej in tako se je z vsakim letom ob vselej novih uprizoritvah Shakespeara na slovenskih odrih, pa tudi tiskih, čedalje odločneje postavljalo vprašanje, ali upoštevati nedotakljivost Župančičevih prevodov in tvegati vtis zastarevanja, ali jih obzirno – ne le na odru, temveč tudi v tisku – prilagajati ali pa naročiti nov prevod.

Slovenska praksa se je kar nekaj let reševala s tem, da se je pri Župančičevih dedičih dogovorila za rešitev, uporabljeno pri *Kakor vam drago*, in sicer ne le za gledališke objave, kjer je sploh prirejanje in lektoriranje posebno poglavje, temveč tudi za tisk. Tako je leta 1963 nastala tudi že prej omenjena izdaja *Hamleta*, *Macbetha* in *Othella* pri Državni založbi Slovenije, ko pa me je Bojan Štih leta 1967 povabil, naj mu veliko ostreje priredim Župančičev prevod, in mi pri tem nakazal kar nekaj pasaj, ki da niso več v skladu z Župančičevim slovesom, sva zadevo kar nekajkrat temeljito pretehtavala, dokler nisva nazadnje ugotovila, da do take predelave nimava pravice, in sklenila, naj samostojno pripravim nov prevod. Sicer sem se dela takoj lotil, vendar so me osebne bolezni in smrti v družini prisilile, da se je moral Štih rad ali nerad zadovoljiti s približno takim nadomestkom, kakor ga je prvotno pričakoval od mene, in ker ga od mene ni dobil, je Drama sama, se pravi umetniško vodstvo z lektorji, precej odločneje posegla v Župančičev prevod.

Skoraj ob istem času pa je Matej Bor začutil, da bi bili pri Državni za-

ložbi Slovenije pripravljene izdajati Shakespearjeva *Zbrana dela*, in tako mi je po svoječasnem najinemu dogovoru pripadel pregled vseh Župančičevih prevodov in prevod tistih del, kar jih ni prevzel Bor sam.

Tudi v zvezi s tem bi se tu malo podrobneje dotaknil le enega od prevodov, in sicer *Mnogo hrupa za nič*. Župančičev prevod je nastal za uprizoritev leta 1927 v Drami in njegov »rokopis obsega približno dve tretjini igre, gledališki tipkopic pa približno dve tretjini Župančičevega prevoda«, sem sporočil o tem v knjižni izdaji iz leta 1968⁹. »Župančičev rokopis je marsikje v fazi osnutka, prvega zapisa, iskanja izraza ali fraze, tudi s po več domisleki ali kar z angleškim besedilom ali s praznim prostorom, kamor naj bi kdaj pozneje prišli še manjkajoči izrazi ali verzi in deloma težji, deloma za golo fabulo manj pomembni odlomki. Tega časa Župančič ni pozneje nikoli ujel«¹⁰ in tako se je založba z urednikom Borom in Avtorsko agencijo odločila, naj po dogovoru manjkajoče dopolnim jaz. Delo je izšlo s formulacijo: »prevedel Oton Župančič, dopolnil Janko Moder«, vendar se je kritika (na primer Dušan Moravec) upravičeno spotaknila ob to, zakaj ni pregledno naveden delež obeh prevajalcev.

Priznam, da smo se s tem vprašanjem takrat veliko ukvarjali, vendar ni šlo samo za variante, temveč tudi za približno tretjino povsem novega besedila, in sicer ne samo v velikih kosih, temveč tudi drobno interpoliranega. Nesmiselno bi bilo torej objaviti Župančičev delni prevod posebej (seveda z vsemi variantami in opombami), moje dopolnilo pa posebej (seveda tudi z vsemi morebitnimi variantami in opombami) in bralcu prepustiti, naj sam presoedi, kaj naj s tema torzoma. Tudi z oklepaji ali z ločevanjem obeh deležev prevajalcev z različnim tiskom v besedilu samem v praksi ni prišlo v poštev, ker se je vse skupaj dodatno zapletalo zaradi posebnega tiska dramskih dialogov v prozi in v verzih in režijskih opomb, zato se je redakcija odločila samo za prej omenjeno pojasnilo.

Tele dni, ko sem pripravljal tole poročilo, sem po naključju našel nekaj delov svojega tedanjega prepisa Župančičevega prevoda (takrat očitno še ni bilo fotokopiranja) in nekaj svojih pripisov (za morebitni eksponat ob kakšni primerni razstavi), vendar si za neznanstveno, praktično uporabo tudi danes kljub upravičeni kritiki ne znam zamisliti boljše rešitve od tedanje, ko se bralec ob integralnem Shakespearjevem besedilu sproti, če se mu zdi potrebno, po svojem občutku mirno odloča tudi o bratovski porazdelitvi prevajalskega dvojnega očetovstva.

Matej Bor je malo pozneje (1978) dosegel še en ponatis Župančičevih

⁹ William Shakespeare, *Zbrana dela*, urednik Matej Bor, *Mnogo hrupa za nič*, prevedel Oton Župančič, prevod pregledal in dopolnil Janko Moder, Državna založba Slovenije, Ljubljana 1968.

¹⁰ Ravno tam, stran 267.

prevodov, in sicer pri Mladinski knjigi, kjer so izšle Shakespearjeve *Zbrane gledališke igre*¹¹ v treh zajetnih knjigah. Tudi tam sem sodeloval v isti vlogi kakor pri Shakespearjevih *Zbranih delih* pri Državni založbi Slovenije deset let prej.

Ampak s tem so se moje naloge pod naslovom »namesto Župančiča« pri prevodih Shakespearja končale, saj je tikoma za Matejem Borom že nastopil Milan Jesih z novimi prevodi in napravil praktično brezpredmetno vse akademsko razglabljanje o obzirnih pravopisnih ali zgolj kozmetičnih lektorskih posegih v Župančičeve prevode.

Vlogo v štafeti slovenskih prevajalcev Shakespearja, ki jo je pred poldrugim stoletjem tako obetavno prevzel Dragotin Šauperl, je pol stoletja bleščeče izpolnjeval Oton Župančič, z imenitnimi prevodi in tudi s sprotnim popravljanjem in zmeraj novim prilagajanjem, vendar mu spričo pregovorne kratkotrajnosti slovenskih prevajalskih besedil in spričo današnjega hlastanja po novem in najnovejšem, prevečkrat žal tudi zgolj modnem prevajanju, niti dobro mišljeno poznejše posodabljanje prevodov »namesto Župančiča« ni moglo podaljšati življenja za več ko za četrto stoletja, tako hitro se razvijata slovenščina in tehnika prevajanja, čeprav sem prepričan, da se bodo k nekaterim njegovim prevodom ne le bralci, tudi igralci, še posebej pa prevajalci še in še vračali.

¹¹ William Shakespeare, *Zbrane gledališke igre*, izdala Mladinska knjiga, Ljubljana 1978.